

under vi leve. Der er en Ting, som altid fremkalder Smerte hos mig, en Ting, som altid vækker en ængstelig Belymring hos mig, og det er, naar jeg kaster Blikket paa Danmarks Kort; Thi Jorden er mægtigere end Jordens Søner; og de geografiske Forhold ere stærkere end den Magt, der ligger i den særlige Nationalitet. Derjom det ikke var saa, vilde Bretagne være en selvstændig Stat; derjom det ikke var saa, vilde Wales være en selvstændig Stat. De geografiske Forhold ere de mægtigste. De ere stærkere end alle sieblikkelige politiske Systemer, de vide altid tilfaldt at gjøre sig gjældende. En Ven af mig sagde til mig, at naar han betragtede Danmarks Kort, var det for ham, som om han hørte Gravklokker ringe, da var det for ham, som om han fornåm en Lugt af Sig, og naar han blev ved at stirre derpaa, forvandlede det sig til en Gravhøi, hvorpaa der stod: „Herunder hviler Danmark“. Naar man føler denne Belymring, er der en Trøst, et Lægemedel imod denne Belymring, for at Sjælen ikke ved Belymring skal tabe sin Specialkraft, og det er det, at Stater, Nationaliteter, Sprog, ere underkastede enkelte Menneskers Vilkaar. Det er ikke alene det enkelte Menneske, der er som en Blomst, som staaer idag og saa er forsvunden, men det Samme er Tilfældet med Stater, med Folk, med Sprog, Forkrænkethedens Præg er sat paa dem alle, der er intet Blivende, intet Uforanderligt. Selv for de Stater, der nu ere de stærkeste, vil den Tid ogsaa komme, da Gravklokker vil lyde for dem. Hvor mægtig et Sprog end gjør sin Kraft gjældende, om det end trænger jevrigt frem jaavel mod Syd som mod Nord, vil den Tid komme, da ogsaa det er et dødt Sprog, der kun kjendes af de Lærde. Det er de almindelige menneskelige Raar, som ikke alene de enkelte Individier, men ogsaa Stater, Folk, Sprog ere underkastede, den samme Forkrænkethed, den samme Jorgængelighed. Man kunde sige: Vel! er det saa, da lad os opgive at Tanke paa egentlig at forsvare os; vel! er det saa, da lad os se at danne som en lille Dase i Verden, der frivjor sig for de store Anstrengelser, de store Udgifter; lad os søge gjennem Udviklingen af vor Handel, af vor Industri at komme til at indtage en Betydning i Verden. Men jeg tror dog, at denne Opfattelse vil være urigtig. Selv naar et Menneske veed, at han ikke har mange Aar tilbage at leve i, søger han dog at forlænge sin Levetid, saavidt det staaer til ham, og hvad der her gjælder om det enkelte Menneske, gjælder ogsaa om Staten og Folket: de søge at forlænge deres Tilværelse; de maa forsøge paa

det. Det maa der vel lægges Mærke til, at de Fæder, der kunne true vort Fædreland, ville formindskes, jo mere forsvarshygtige vi ere. Der er maaske mangen Lyst, der vil tilfredsstille sig selv, naar det kan ske uden stor Anstrengelse, naar det kan ske som i en Haandbevending, men som derimod vil forgaa, naar det overveies, at det dog koster et Arbejde, en Anstrengelse at sætte sin Villie igjennem. Det maa jo dernæst erindres, at Europa vel ikke danner en sluttet Helhed; men at der dog er et europæisk Samfund, og at en lille Stat da ved at vinde Tid dog maaske fikker sig Afgang til, at mægtigere Magter komme den til Hjælp.

Som et Middel, hvorved vi kunne vente at forlænge vor Tilværelse, er der blevet nævnt Danmarks Neutralitet. Man har dertil knyttet den belynderlige Forestilling, at naar Danmark var erklæret neutralt af Europa, behøvede det egentlig ikke at belymre sig hynderlig stort om sit Forsvarsvæsen; men det strider mod Erfaringen; det forlanges, at den Stat, der er erklæret neutral af Europa, skal kunne forsvare sin Neutralitet. Dernæst tilstaaer jeg, at jeg ikke kan lægge stor Vægt paa, hvad der jaaledes er tilsagt og anerkjendt af Europa. Jeg har altfor ofte oplevet, at hvad Europa er blevet enigt om, er blevet vist ud, som om det stod paa en Tavle, og er aldeles glemmt. Derfor vil jeg ikke negte, at det maaske kunde have nogen Betydning, hvis man opnaaede Danmarks Neutralitet. Der er et Værn, der er stærkere, forekommer det mig, det er, naar Folket beslutter. En som Alle og Alle som En: Vi ville gjøre Alt for Fædrelandets Forsvar, vi ville ikke overleve vort Fædrelands Død, hellere ville vi sætte Livet til end at gjøre det. En saadan Stemning, en saadan kraftig, patriotisk Stemning anser jeg det for umuligt at tilveiebringe i vort Fædreland. Vi ere her et Land, hvis Folk, det danske Folk, er fremragende ved sin Fantasi og ved sin Følelse. Det danske Folks Fantasi kommer let i Bevægelse. De have jo jaaledes set i Alsted, hvorledes en Skoletøs kunde sætte hele Befolkningen i Bevægelse ved Frygten for disse Spøgelser. Vi have set — bli' ikke vred —, hvorledes Frygten for den ondartede Lungehøge kunde være et jaadant Spøgelse, der kunde trænge ind og beherske gjennem flere Aar Nationen. Vi have selv her i Hovedstaden, i Kjøbenhavn, i Danmarks oplyste Hovedstad, et Spøgelse, som udøver den allerstørste Indflydelse. Vide de, hvad det er for et Spøgelse, som har Herredømme i Kjøbenhavn? Det er Folkethingsparlamentarismen. Det er Spøgelset, som bejsler Mange og